

2700

6890.

III. KOŁO

TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ

W KRAKOWIE

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI W ROKU 1903

NAKŁADEM III. KOŁA T. S. L. W KRAKOWIE
DRUKARNIA WŁ. TEODORCZUKA I SP.

W. N. H.

NEW YORK, N. Y. 10011

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX
TILDEN FOUNDATION

NEW YORK, N. Y. 10011
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

W ubiegłym roku prowadziło III. Koło pracę swą w dalszym ciągu w myśl dotychczasowego programu, przejęte tym samym, co dotąd duchem.

Zakres pracy. Kładąc główny nacisk na potrzebę kształcenia pozaszkolnego, niezbędnego dla tych, którzy przestali być analfabetami, uważając, że ta praca prowadzona przy pomocy wypożyczalni książek i czytelní budzi ruch umysłowy i ułatwia samouctwo wśród szerokich warstw ludności, zajmowało się III Koło w roku ubiegłym prowadzeniem dotychczasowych i tworzeniem nowych bezpłatnych wypożyczalni miejskich, których liczba w Krakowie i okolicy wynosi z końcem roku sprawozdawczego ośm.

Działalność tych wypożyczalni wyrażamy poniżej w szczegółowych tablicach cyfrowych i graficznych. 103 tysiące tomów wydanych w ciągu roku świadczy o intensywniej pracy spełnianej przez 51 osób liczące grono zarządzających i współpracowników, a blisko 50 tysięcy czytelników, którzy w ubiegłym roku z wypożyczalni korzystali, jest dowodem, że ten rodzaj pracy oświatowej odpowiada potrzebom naszego społeczeństwa, zaspakaja — w pewnej bodaj części — chęć czytania i głód umysłowy tych licznych czytelników, którzy nie mogą — z natury rzeczy — korzystać z bibliotek dla innych dostępnych. Zwłaszcza dla umysłowego i moralnego rozwoju młodzieży szkolnej, stanowiącej większość naszych czytelników, ma to pozaszkolne kształcenie ogromne znaczenie.

Teren działania. Działalność swą rozwijało III Koło głównie w Krakowie, Podgórzu i podmiejskich gminach (Krowodrza, Półwsie Zwierzynieckie). Na prowincję zwracaliśmy się na razie tylko o ile nas do tego wzywano. I tak przyjęło III Koło pod swą opiekę wypożyczalnię w Hałcnowie (pow. Biała), poczyniło na wezwanie p. Biesiadeckiej z Oświęcimia kroki wstępne celem założenia tamże wypożyczalni dla licznej ludności robotniczej i włościan z pobliskich gmin: Brzezinki i Babice, wreszcie wysłało kilkadziesiąt książek do Lutczy pod Rzeszowem.

Zarząd. Sprawami ogólnemi III Koła zawiadywał Zarząd, którego skład (z wyborów w dniu 7 maja 1903) był następujący: Prezes: Odo Bujwid. Zast. prez.: Emil Bobrowski.¹⁾ Sekret.: Helena Witkowska. Zast. sekr.: Paul. Wasserberg. Skarbnik: Michał Kirkor. Zast. skarb.: Maryusz Zaruski. Członkowie: Tadeusz Bobrowski, Kazimiera Bujwidowa, Marya Fenzówna, Julian Gertler, Zdzisława Hindemithówna, Marya Moszczeńska, Ada Properowa, Ignacy Wasserberg, Wacław Werner, Stefan Wolff.

Nadto — w myśl regulaminu — wchodzili w skład Zarządu kierownicy wypożyczalni i ich zastępcy:

I wypoż.:	Ludwik Rajchman,	St. Kościółkowski,
II „	Teofil Gniazdowski	Kowalski
		od ²¹ / ₁₀ Fr. Boczański
III „	Stefan Wolff	Boguszewski
	od ²¹ / ₁₀ M. Wendówna	Wertheimówna
IV „	Stanisław Pszon	Wanda Rabowska
V „	Józefa Trzebińska	Marya Krahelska
VI „	Rotterówna	Bernowicz
VII „	St. Fromowicz	Hilfstein
		od ²¹ / ₁₀ P. Wasserberg
VIII „	H. Witkowska,	Janina Prysewiczówna.

Ogółem liczył Zarząd 31 członków. Posiedzeń Zarządu było 5.

Prace Zarządu. Z prac Zarządu w ubiegłym roku wymienimy przedewszystkiem założenie VIII wypożyczalni książek (ul. Poselska 20), przeznaczonej wyłącznie dla młodzieży i dzieci. Wypożyczalnię tę, powołaną do życia z inicjatywy i przez zabiegi grona młodzieży zgrupowanej w t. zw. „Małe koło“, otwarto 15 listopada z zasobem 300 tomów. Za założeniem tej wypożyczalni przemawiał duży procent młodzieży w naszych wypożyczalniach, wobec czego okazała się potrzeba osobnego doboru książek i szczególnego uzdolnienia wydających. Dalej założył Zarząd czytelnię pism, wydał — podobnie jak w roku 1902 — kalendarzyk p. t. „Książka“, zawierający informacje o najważniejszych instytucjach oświatowych w kraju. W końcu poczynił Zarząd starania celem założenia wypożyczalni w Oświęcimiu, gdzie p. Biesiadecka zaproponowała na ten cel lokal i pomoc w wydawaniu książek.

Z wystąpień na zewnątrz w ubiegłym roku należy podkreślić rezolucję do Zarządu głównego z dnia 16 stycznia występującą energicznie przeciw „politycznym tenden-

¹⁾ Powołany przez Wydział na miejsce p. St. Sempołowskiej.

cyom zaznaczającym się w działalności Tow. Szkoły ludowej“; odpowiedzią Zarządu głównego był drukowany w „Miesięczniku“ okólnik do kół „z prośbą i uwagą, by unikały wszystkiego w działalności swojej, co mogłoby nasuwać przypuszczenie, że T. S. L. służy temu lub owemu stronnictwu politycznemu“, gdyż „wszelkie wprowadzanie pierwiastków partyjno-politycznych musiałyby osłabić zaufanie, a temsamem i ofiarność społeczeństwa na cele T. S. L.“

Komisye. Z łona Zarządu wybrano komisję dochodową z 10 osób (patrz spraw. kasowe) i komisję katalogową z 7 osób (patrz sprawozdanie wypożyczalni).

Kontrolerem wypożyczalni był Stefan Wolff, jego zastępcą Stanisław Fromowicz, wybrani przez Zarząd.

Wypożyczalnie.

Współpracownicy. Prowadzenie wypożyczalni i wydawanie książek należało do zarządzających (mianowanych przez Zarząd) i ich pomocników. Liczba ich wynosiła w ubiegłym roku 51 osób. Współpracownicy odbywali co miesiąc posiedzenia, na których składano miesięczne sprawozdania z ruchu czytelnianego i zastanawiano się nad potrzebami wypożyczalni. Przedyskutowane wnioski przedstawiano później Zarządowi do uchwalenia. Szczegółowe opracowanie wniosków należy do komisji regulaminowej, wybranej z pomiędzy współpracowników, a składającej się z 7 osób. Komisya ta przejrzała wszystkie druki wypożyczalniane i poczyniła pewne zmiany w stylizacji regulaminu umieszczonego na kartach legitymacyjnych; wprowadziła w sprawozdaniach miesięcznych nowy podział czytelników na: 1) urzędników i subiektów handlowych, 2) uczącą się młodzież, 3) rzemieślników i robotników, 4) inne zajęcia i sługi, 5) drobnych właścicieli — w miejsce dawnego podziału na 1) uczącą się młodzież, 2) średnią inteligencję, 3) rzemieślników i robotników, 4) inne zajęcia, a ponadto wprowadziła w tem sprawozdaniu drobne typograficzne zmiany; na kartach kontroli poczyniła kilka poprawek dla dokładniejszego zapisywania wszystkich abonentów danej karty. Wreszcie wprowadzono w miejsce dawnych katalogów inwentarzowych kartkowe, które jednocześnie są działowymi, każdy bowiem dział ma kartki innej barwy; odpowiednie kartki są również naklejone na książkach. Poza temi technicznymi zmianami omawiano żywo na ostatnich posiedzeniach sprawę wprowadzenia nowego sposobu wydawania książek, polegającego na tem, aby każdy z wydających załatwiał stale tych samych czytelników.

Projekt ten, który w konsekwencji swej zmienia dotychczasowy sposób załatwiania różnych czynności administracyjnych, wprowadziła w czyn III, a za nią V wypożyczalnia z bardzo pomyślnymi wynikami.

Ze sprawozdań miesięcznych składanych przez zarządzających robi się wyliczenia statystyczne (klucz), które służą za podstawę przy rozdziale nowo zakupionych książek. Układa się mianowicie dwa szeregi liczb: jeden wykazujący ile tomów wydanych za ostatni okres czasu przypada w danej wypożyczalni na jednego czytelnika; drugi wykazujący stosunek ilości zgłoszeń między poszczególnymi wypożyczalniami w tym samym okresie czasu.

Mając te dwa szeregi, rozdziela się książki w stosunku prostym do liczb czytelników (bo im więcej zgłasza się czytelników, tem więcej dzieł potrzeba) i w odwrotnym do liczb tomów wypadających na 1 czytelnika (bo im więcej tomów wypada na 1 czytelnika, tem zasobniejszą jest biblioteka). Oczywiście pozatem uwzględnia się potrzebę książek z pewnego działu w danej wypożyczalni, albo odlicza się jakąś ilość, jeżeli wypożyczalnia drogą daru lub w inny „prywatny” sposób zdobyła książki.

Komisya katalogowa. Spisy książek, które mają być kupione, robią zarządzający na zasadzie — będących w posiadaniu koła — katalogów książek poleconych i zwykłych katalogów księgarskich.

Spisy te kwalifikuje następnie komisya katalogowa, sprawdza wartość książek wybranych z cenników księgarskich i ocenia stosunek książek z różnych działów w zależności od potrzeb wypożyczalni. Kwalifikacya komisyi jest niezbędną przy każdym przyjmowaniu nowych książek, czy to z kupna, czy darów pochodzących, zwłaszcza, że wśród darów znajdują się aż nazbyt często dodatki powieściowe do pism, roczniki, tłumaczenia obcych powieści itp., słowem przeważnie niepotrzebne ofiarodawcom książki. Prócz książek nowo wpływających do bibliotek naszych ocenia komisya także książki dawniej już tam będące i wycofuje nieodpowiednie. Ogółem wycofała komisya 91 książek nie licząc w to książek wycofanych przez zarządzających na podstawie katalogów książek ocenionych. Dla ilustracyi przytaczamy 18 tytułów książek pochodzących z darów, a wycofanych z wypożyczalni przez komisję katalogową jako niepolecone lub szkodliwe: Abgar Sołtan — „Nie ma metryki“, A. Wilczyński — „O pracy i własności“, St. Miłkowski — „Wilki i barany“ i „Tajemnice Aleksandrowskiej cytadeli“, B. Buyno — „Poselstwo

z krainy czarów“, M. Ślęczkowska — „Książd Mackiewicz“, „Intrygi dworskie z czasów Aug. III.“, Hektor Malot — „Mściciel“, Karolina Świetla — „Miodowy miesiąc“, K. Kłóliński — „Nasze dzieje“, Frenzl — „Prawo kobiety“, Schnürr Peplowski — „Krwawa karta“, Tarnowski — „Nasze dzieje w ostatnich 100 latach“, Ast — „Dzieśiąty pawilon“, Halicka Blanka — „Krwawe lata“, Karol Miarka — „Petronela, pustelnica z góry św. Anny“, Brykczyński — „Dobrzy synowie“, Ks. Karol Antoniewicz — „Obrazki z życia ludu wiejskiego“.

Komisya katalogowa odbyła 12 posiedzeń i oceniła przy współudziale szerszego grona ludzi 118 książek, których udział przedstawia poniższa tabelka:

I. Książki dla dzieci		II. Książki dla starszych	
		A) Beletrystyka	B) Naukowe
a) powiastki	2	a) powieści	a) historia 22
b) kształcące	1	obyczajowe 36	b) literatura 9
		b) powieści	c) społeczne 16
		historyczne 18	d) przyrodn. 8
		c) poezye 2	e) zawodowe 4
	3	56	59
		Ogółem 118	

Wyniki pracy komisji ukażą się niebawem w druku. Poza-tem przyjmowała komisya przez swojego referenta udział w pracach komisji kwalifikującej.

Działalność wypożyczalni w roku sprawozdawczym przedstawiamy w poniższych zestawieniach. Tabelka I. podaje adres wypożyczalni, liczbę posiedzeń, czytelników i wydanych tomów w poszczególnych wypożyczalniach. Największy ruch był w wypożyczalni II. (Śródmieście), najmniejszy w IV. (nie licząc VIII. istniejącej dopiero od listopada). Ruch w poszczególnych wypożyczalniach przedstawiamy także na dołączonej tablicy I. rys. 1. za pomocą ustawionych na sobie kwadratów, których pierwsza kolumna wyraża ruch czytelników (1a), druga zaś liczby wydanych tomów (1b).

I.

Wypożyczalnia	Adres i godziny wydawania książek	Zarządzający	Wydawano razy	Czytelników było	Wydano tomów
I.	ul. Zwierzyniecka l. 10 w soboty od 4—7 niedziele „ 9—12	Ciągliński potem Rajchman	92	8723	16.454
II.	ul. Sienna 16 w środy od 4—6 niedziele „ 9—12	Gniazdowski	102	11.470	23.874
III.	Podgórze Sokół w soboty od 3—4 niedziele „ 9—12 i „ 4—6	Wolff potem Wendówna	88	7.955	20.110
IV.	Półwie Zwierzynieckie Szkoła w niedziele od 11—1	Pszon potem Rabowska	51	3.233	7.209
V.	Krowodrza Dom gminny w niedziele od 9—12	Trzebińska potem Boguszewski	68	3.515	8.348
VI.	ul. Rajską Szkoła w niedziele od 10—1	Rotterówna	51	4.659	11.524
VII.	Dzielnica VIII. Kazimierz Szkoła w ratuszu w soboty i niedziele od 2—5	Minkiewicz potem Fromowicz	57	9.497	14.975
VIII.	ul. Poselska 20 w niedziele od 8—12	Witkowska (otwarto 19/11 1903)	6	467	854
Razem			515	49.519	103.348

Na tabelce II. wykazaliśmy, ile w każdej wypożyczalni wydano przeciętnie na I. posiedzeniu tomów, ilu czytelnikom, dalej liczbę stałych czytelników (abonentów) i zasób książek.

II.

W wypo- życzalni	Wydawano przeciętnie na 1 posiedz.		Stałych czytelników (abonentów) było	Zasób książek
	tomów	czytelnikom		
I.	179	95	867	1.026
II.	234	112	956	1.459
III.	226	89	539	846
IV.	141	63	254	608
V.	123	52	221	691
VI.	226	91	580	700
VII.	263	170	867	900
VIII.	142	77	121	318
Razem			4405	6.548

Stan księgozbiorów. Z zestawień tych widzimy przedewszystkiem, że bardzo szczupłym zasobem książek (6548 tomów) obsługiwaliśmy 4405 stałych czytelników, czyli, że na 1 stałego czytelnika wypada zaledwie 1·5 tomu. Przy tej sposobności przeprowadzimy porównanie z innemi miastami u nas i za granicą. — Dobrze urządzone biblioteki w miastach angielskich i amerykańskich mają po jednym tomie na mieszkańca; w miastach niemieckich i austriackich wypada 1 tom na 10, w Warszawie 1 tom na 12 mieszkańców; u nas wypada 1 tom na 23 mieszkańców *) Wobec tak szczupłej liczby tomów

*) Cyfrę tę otrzymaliśmy dzieląc przybliżoną liczbę mieszkańców „wielkiego“ Krakowa 150.000 przez liczbę tomów 6548.

nieodpowiadającej potrzebom miasta, wypożyczalnie nasze nie mogą w zupełności spełnić swego zadania i aż nazbyt często zgłaszający się czytelnicy odchodzą z niczem. Dla przykładu przytoczmy z sprawozdań miesięcznych wypożyczalni parę uwag zarządzających:

I. wypożyczalnia, marzec 1903: „10 czytelników przeciętnie odchodzi bez książek” (co stanowi roczny ubytek zgłoszeń 1600).

II. wypoż. listopad 1903: „Nie zapisywano wszystkich zgłaszających się z przyczyny braku książek”.

VII. wypoż. 27 grudnia 1903: „Odeszło 25 czytelników bez książek”...

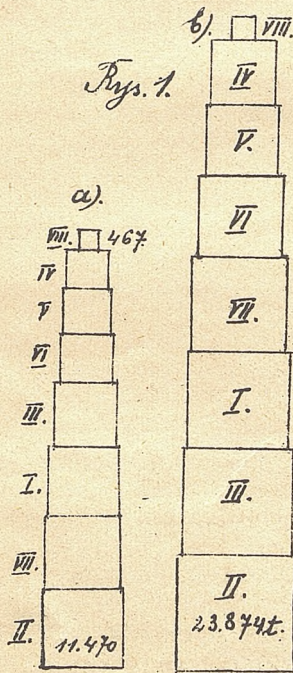
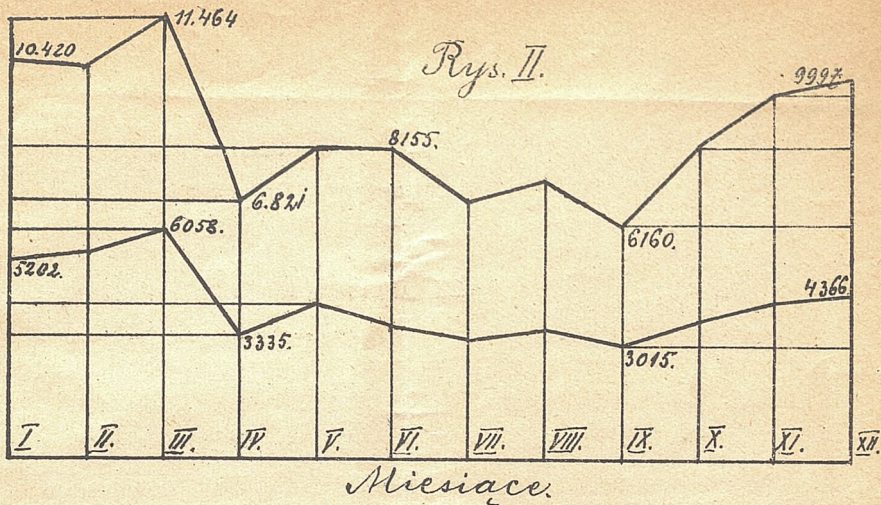
Uwag takich możnaby przytoczyć wiele z każdej wypożyczalni; wskazują one, jak również powyższe porównania z innymi bibliotekami na konieczność jak największego rozszerzania naszych księgozbiorów, jeśli wypożyczalnie mają odegrać swoją rolę.

Zaleganie książek. Przy tak małym zasobie prawdziwą klęską dla ruchu w wypożyczalniach jest zaleganie książek. Z końcem roku sprawozdawczego zalegało od miesiąca i dłużej 1119 tomów u 628 niegorliwych czytelników, zamiast odbywać bezustanną wędrówkę z ręki do ręki. Fakt ten wpływa bardzo ujemnie na zdolność do pracy naszych wypożyczalni, to też zarząd starał się usunąć ten stan przez wysyłanie licznych wezwań o zwrot książek, a w ostatnich czasach przez posyłanie kursora po odbiór książek, które mimo 3-krotnych wezwań nie zostały zwrócone.

Ruch czytelniany. Wobec tak niskiego stanu zasobu bibliotecznego, obniżonego jeszcze znacznie wskutek zalegania książek, nie będzie dziwnem pewne zmniejszenie się ruchu czytelnianego. Wypożyczalnie nasze wykazują za rok ubiegły o 1064 tomów wydanych mniej (t.j. 1⁰/₀) niż w r. 1902 (104.412 w r. 1902 wobec 103.348 w r. 1903), a liczbę czytelników mniejszą o 6.265 (t.j. 11⁰/₀) niż w r. 1902 (55.784 w r. 1902 wobec 49.519 w r. 1903).

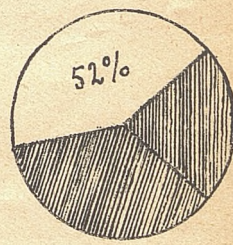
Wskutek tego, że zarządzający wobec braku książek muszą wielu zgłaszających się czytelników odprawiać z niczem, zmniejszyła się liczba czytelników nieproporcjonalnie do liczby wydawanych tomów. Dalej na zmniejszenie się liczby czytelników nie miało wpływu zakazy korzystania z wypożyczalni wydawane przez księży i nauczycieli szkół ludowych i średnich. Na 539 stałych abonentów III wypożyczalni na Podgórzu podało 22 jako powód wykreślenia się zakaz księdza katechety (14), dyrekcyi (2), nauczycielki (1), profesora (2), inni podawali

Tablica I.

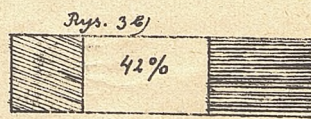

Rys. 3. a)

- młodzież szkolna
- przemysłowcy i rob.
- starości i inni.
- urzędnicy i sub.
- właściciele drobn.

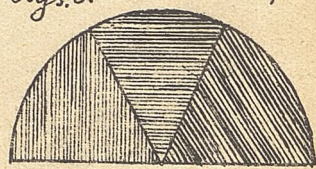

- Trzecie
- Literaturo-pis.
- Naukowe

- do lat 12
- od 12-16 l.
- ponad 16 l.

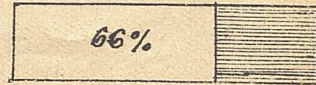
Rys. 5.

- Oprawa księżek
- administracya
- Kuchnia księżek

Rys. 3. c.

- niezaryśni
- Holiety

ogólnie, że „w szkole zabronili“ lub że korzystają z biblioteki szkolnej. Ubytek ten stanowi 4⁰/₀ liczby abonentów, a cyfrę rocznego ruchu czytelników obniżył w przybliżeniu o 1000 (przyjmując, że każdy abonent wymienia książki co tydzień, otrzymamy $50 \times 22 = 1144$). — Wreszcie ostatnią może przyczyną — bardzo zresztą narazie nieznaczącą — zmniejszenia się liczby naszych czytelników jest założenie bezpł. wypożyczalni książek na Grzegórkach (w lokalu Stow. „Przyjaźń“) przez krakowskie Koło akademickie T. S. L.

Ruch czytelniany okazuje pewne wahania zależne od pór roku. Punktem kulminacyjnym są miesiące zimowe styczeń, luty, marzec, potem ruch się zmniejsza spadając najniżej w miesiącach wakacyjnych lipcu, sierpniu, wrześniu, kiedy młodzież szkolna, stanowiąca 71⁰/₀ naszych czytelników w znacznej części wyjeżdża na wakacje, później znów w październiku wzrasta i osiąga w grudniu stan dość wysoki. — Wahanie to przedstawiamy na tablicy I. rys. 2 za pomocą linii łamanych, z których dolna wykazuje ruch czytelników, górna wydanych książek w poszczególnych miesiącach, oznaczonych rzymskimi cyframi.

Czytelnicy. Podział czytelników naszych ośmiu wypożyczalni w roku 1903 przedstawia się w sposób następujący:

Podług zajęć było:	uczącej się młodzieży	71 ⁰ / ₀
	rzemieślników i robotników	11 ⁰ / ₀
	służby i innych zawodów	14 ⁰ / ₀
	urzędników i subjektów	3 ⁰ / ₀
	drobnych właścicieli	1 ⁰ / ₀
Podług wieku było:	do lat 12:	23 ⁰ / ₀
	od 12 do 16 lat:	42 ⁰ / ₀
	ponad 16 lat:	35 ⁰ / ₀
Podług płci było:	mężczyzn i chłopców	66 ⁰ / ₀
	kobiet i dziewcząt	34 ⁰ / ₀

Trzy te podziały według zajęć, wieku i płci przedstawiamy graficznie na tablicy I. zapomocą prostokątów podzielonych pionowymi liniami na części odpowiadające liczbom, jakie mają wyrażać (Rys. 3 a, b, c).

Młodzież. Jak widzimy, przeważną część czytelników (71⁰/₀) stanowi ucząca się młodzież szkół normalnych, wydziałowych, realnych, gimnazyów i seminariów nauczycielskich; również wykazuje statystyka, że ilość dzieci i młodzieży do lat 16 (65⁰/₀) jest bez porównania większą od ilości starszych czytelników stanowiących tylko 35⁰/₀ ogólnej liczby czytelników.

Robotnicy. Po tej najliczniejszej grupie naszych czytelników następuje dużo już mniejsza grupa robotników i rze-

mieślników. Niewielki ich procent (11⁰/₀) wskazuje, że wypożyczalnie nasze z rozmaitych względów nie zaspakajają potrzeb czytelników z klas pracujących.

Przyczyny tego stanu są — zdaniem naszym — następujące:

1) zbyt krótki czas wydawania książek w wypożyczalniach, sprowadzający natłok czytelników, a co za tem idzie długie czekanie na książki, uniemożliwiające dostęp do wypożyczalni szerszemu ogółowi pracującemu, nie mogącemu poświęcić tyle czasu na czekanie. Dla stwierdzenia tego przytoczymy urywek listu pewnego czytelnika, który z powyższego powodu przestał korzystać z wypożyczalni: „czytelnicy niektórzy czekają na wymienienie książek po 2 lub 3 godziny, a mnie jako rzemieślnikowi, który cały tydzień zatrudniony jest pracą, robi bardzo wielką różnicę“;

2) ubóstwo zarówno naszych księgozbiorów wogóle, jak i niektórych ich działów, szczególnie działu społecznego i tak nielicznego w naszej literaturze (nie licząc literatury agitacyjnej).

Prócz wyżej wymienionych przyczyn natury rzeczowej grały rolę pobudki psychiczne. Do takich zaliczamy:

3) filantropijny charakter instytucji odstraszaający wyżej wymienionych czytelników zależnością wypożyczalni od ludzi pieniężnie je podtrzymujących, a nie korzystających z nich, podczas gdy ogół naszych czytelników dorosłych nie należąc do instytucji nie wpływa na jej charakter i rozwój.

Z tych przyczyn robotnicy mniej licznie napływają do naszych wypożyczalni, a korzystają z bibliotek w własnych stowarzyszeniach.

Zachowanie się czytelników zwłaszcza wobec znacznego braku książek, zwiększającego wyczekiwanie czytelników w wypożyczalni, nie pozostawia na rannych posiedzeniach nic lub prawie nic do życzenia. Natomiast w czasie wieczornych posiedzeń panuje często nieznośny gwar, głośnie rozmowy, a nieraz nawet wprost nieprzyzwoite zachowanie się młodszych czytelników. Przypisać to można z jednej strony zrozumiałemu u wszystkich podnieceniu w porze wieczornej, z drugiej zaś wielkiej ilości dzieci zgromadzonych tłumnie w naszych zbyt szczupłych lokalach.

Poczytność książek. Chcąc mówić o poczytności rozmaitych działów literatury w naszych wypożyczalniach, zwrócić się musimy do składu ich czytelników i bogactwa księgozbioru, od których poczytność zależy. Na pierwszy plan zatem wysuwa się literatura dziecinna, mająca zaspokoić najliczniejszą, bo 65

Poczytność działów w wypożyczalniach.

		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Przec. we wszys.	
52 ⁰ / ₀	Litera- tura dziecinna	Beletry- styka	50 ⁰ / ₀	16 ⁰ / ₀	55 ⁰ / ₀	40 ⁰ / ₀	31 ⁰ / ₀	43 ⁰ / ₀	24 ⁰ / ₀	37 ⁰ / ₀
		Kształ- cące	20 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	15 ⁰ / ₀	13 ⁰ / ₀	18 ⁰ / ₀	15 ⁰ / ₀	18 ⁰ / ₀	15 ⁰ / ₀
48 ⁰ / ₀	Literatura dla starszych	Beletrys- tyka	17 ⁰ / ₀	45 ⁰ / ₀	21 ⁰ / ₀	30 ⁰ / ₀	32 ⁰ / ₀	30 ⁰ / ₀	28 ⁰ / ₀	29 ⁰ / ₀
		Poezye i dramaty	3 ⁰ / ₀	9 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀	1 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀	13 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀
		Historya	5 ⁰ / ₀	11 ⁰ / ₀	1 ⁰ / ₀	7 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	4 ⁰ / ₀	14 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀
		Litera- tura	—	2 ⁰ / ₀	—	—	3 ⁰ / ₀	1 ⁰ / ₀	—	1 ⁰ / ₀
		Spole- czne	5 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀	—	—	—	2 ⁰ / ₀	—	1 ⁰ / ₀
		Przyroda	—	10 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀	9 ⁰ / ₀	8 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀
		Dla dzieci i mło- dzieży	70 ⁰ / ₀	21 ⁰ / ₀	70 ⁰ / ₀	53 ⁰ / ₀	49 ⁰ / ₀	58 ⁰ / ₀	42 ⁰ / ₀	52 ⁰ / ₀
	Dla starszych	30 ⁰ / ₀	79 ⁰ / ₀	30 ⁰ / ₀	47 ⁰ / ₀	51 ⁰ / ₀	42 ⁰ / ₀	58 ⁰ / ₀	48 ⁰ / ₀	

procent wynoszącą grupę naszych czytelników, t. j. młodzież do lat 16. Przypada na nią 52⁰/₀ czytanych książek, a więc mniej niż na nią, jako 65⁰/₀ wszystkich czytelników wynoszącą, przypadając powinno. 48⁰/₀ przypadające na poczytność dla starszych stanowiących 35⁰/₀ czytelników w naszych wypożyczalniach, wskazuje, że książek dla starszych posiadamy więcej niż dla dzieci. Jednak dodać tu trzeba, że młodzież do lat 16 czytać zaczyna przystępniejszą literaturę dla starszych i ten fakt łagodzi nie stosunek pomiędzy wielką liczbą młodzieży do lat 16 i niezbyt dużym zasobem literatury „dziecinnej“. Po za tym charakterystycznym rysem naszych wypożyczalni, jako wypożyczalni w pierwszym rzędzie dziecinnych, poczytność innych działów literatury odpowiada mniej więcej zgodnej statystyce innych krajów Europy. A więc na literaturę piękną (beletrystykę i poezję) wraz z literaturą dziecinną przypada u nas 86⁰/₀, podczas gdy biblioteki angielskie i niemieckie wykazują w sprawozdaniach 80⁰/₀. Dział naukowy, którego poczytność wynosi u nas 14⁰/₀, bynajmniej nie ustępuje Berlinowi z roku 1899/900, który wykazuje również 14⁰/₀, a poczytność działu naukowego

bibliotek wiedeńskich r. 1897 przewyższa naszą tylko o 0·9⁰/₀, gdyż wynosiła 14·9⁰/₀. Nie różni się również poczytność poszczególnych działów naszych księgozbiorów od innych europejskich, a więc na przyrodniczy, również i na historyę, wypada po 6⁰/₀ (w angielskich i niemieckich bibliotekach na oba te działy wypada po 5⁰/₀). Dla uwidocznienia stosunku poczytności literatury dziecięcej, pięknej (beletrystyki i poezyi) i naukowej do siebie podajemy na dołączonej tablicy I. rys. 4., na którym koło jest podzielone na 3 części według procentowego stosunku tych 3 działów. Żeby dać trochę szczegółów o poczytności działów i poszczególnych autorów w naszych wypożyczalniach załączamy wyciągi ze statystyki przeprowadzonej w styczniu 1904 roku.

Jako ilustracyę poczytności poszczególnych autorów z literatury pięknej, podajemy poniżej tabelkę, na której przy każdym autorze wymieniona jest z lewej strony ilość egzemplarzy jego dzieł, znajdująca się w wypożyczalni na Podgórzu, z prawej zaś ile razy każdy egzemplarz był w obiegu.

P O W I E Ś C I			P O E Z Y E i D R A M A T Y		
Ilość egzempl. w wypoży- czalni	A U T O R	Egzemplarz obiegat razy	Ilość egzempl. w wypoży- czalni	A U T O R	Egzempl. obiegat razy
3	Dąbrowski . . .	16	8	Słowacki . . .	20
35	Kraszewski . . .	16	9	Krasiński . . .	15
7	Hugo	15	11	Mickiewicz . .	15
7	Reymont	14	18	Szekspir	15
5	Jokaj	14	2	Kisielewski . .	15
32	Orzeszkowa . .	14	16	Konopnicka . .	14
22	Sienkiewicz . .	14	8	Wyspiański . .	14
2	Daniłowski . . .	13	7	Kasprowicz . .	12
9	Żeromski	12	4	Hauptman . . .	12
6	Tołstoj	12			
16	Prus	12			
4	Gorkij	9			
9	Rodziewicz . . .	8			
9	Sieroszewski . .	5			

Z powieści i podróży dla młodzieży wymieniamy nam wypożyczalnie jako najwięcej będące w obiegu następujące: Zaleska — Mieszkaniec puszczy, Mały lord, Bukowiecka — Jak się dusza budziła w Józiu, Historia o Antku

rolniku, Przyborski — Losy Cezara, Król Krak i królowa Wanda, Bitwa pod Raszynem, Umiński — Podróż bez pie-niędzy.

Z poważniejszych książek dla dzieci najwięcej obiegały: Zaleska — Niezgodni królewicze, Anczyc — Księga sławniejszych odkryć geograficznych, Müller — Młodość sławnych ludzi, Urbanowska — Gucio zaczarowany.

Z książek naukowych i przyrodniczych wymieniają wypożyczalnie II i III.:

Schaler — Dzieje ziemi, Nałkowska — Zarys geografii, Brzeziński — Z dziedziny przyrody, Heilpern — O ziemi, słońcu i gwiazdach, Umiński — Pioruny i błyskawice, Poradnik dla samouków t. I.

W liczbie najpoczytniejszych książek historycznych paru wypożyczalni znajdują się: Szajnocha — Szkice historyczne, Limanowski — Historia ruchu społecznego w XVIII i XIX st., Historia demokracji polskiej, Powstanie 63 roku. Wreszcie z najmniej poczytnego przeciętnie działu nauk społecznych, dwie wypożyczalnie: I i II., mające poczytność tego działu, a co za tem idzie i zasób książkowy — większe od innych, wykazują w statystyce wypożyczalniań jako najwięcej czytane: Radliński — Przeszłość w teraźniejszości, Stiepnia — Podziemna Rosya, Doroszewicz — Sachalin, Amicis — O kwestyi społecznej, Barni i Krzyżanowski — Męczennicy myśli, Heryng — Gawędy ekonomiczne, Poradnik dla samouków cz. III.

Hałcnów. W końcu wspominamy o wypożyczalni w Hałcnowie (pow. Biała) założonej i prowadzonej przez p. Fr. Cobla. Z biblioteczki tej liczącej około 100 tomów korzysta miejscowa ludność włościańska (około 40 rodzin), która jednak przeczytała wszystkie książki, wobec czego wskazaniem jest powiększenie księgozbioru.

Czytelnia.

Bezpłatną czytelnię pism otwarto dnia 10 maja wspólnie z towarzystwem abstynenckiem „Trzeźwość“ w lokalu I wypożyczalni książek (ul. Zwierzyniecka 10). Czytelnia zaopatrzona początkowo w 16 pism, których liczba później wzrosła do 27, w czem było 5 pism codziennych, 4 ilustrowane, 10 miesięcznych, 6 tygodniowych i dwutygodniowych, jest otwartą codziennie (prócz sobót) przez 2 do 4 godz. popołudniowych. Z czytelnii korzystało osób naogół bardzo niewiele, przeciętnie 5 osób dziennie. Dyżury pełniła przeważnie

Sprawozdanie kasowe za czas od

A. DOCHODY.

	Gotówką	
	Kor.	hal.
Pozostałość kasowa z r. 1902	298	64
Wkładki członków	526	—
Subwencja Rady miasta Krakowa	1200	—
„ „ „ Podgórze	100	—
Z puszek wypożyczalnianych	373	90
Z puszek Dra Czerwaka	12	20
Z bloczków	300	—
Z cegiełek	7	70
Za kalendarzyki	389	62
Z odczytów	59	75
Z zabawy, rautu i festynu	1453	40
Datek jednorazowy gminy Krowodrza	25	—
„ „ p. Biesiadeckiej	200	—
„ „ „Małego koła“	79	—
Inne datki jednorazowe	123	94
Suma	5149	15

młodzież uniwersytecka, a w czasie wakacji w braku dyżurnych siły płatne (przez tow. „Trzeźwość“). Z powodu nieregularnego przychodzenia dyżurnych czytelnia funkcjonowała tylko przeciętnie 22 dni miesięcznie.

Pogadanki.

W trzech naszych wypożyczalniach rozpoczęły się z końcem roku ubiegłego pogadanki dla dzieci. Uznając potrzebę podziału pracy oddaliśmy tę działalność na naszym terenie Wydziałowi krakowskiego oddziału „Uniwersytetu ludo-

1 stycznia do 31 grudnia 1903.

B. WYDATKI.

	Gotówką	
	Kor.	hal.
Zakupno książek	1752	63
Oprawa książek	1156	03
Druki 429·47		
Kursor 74·—		
Administracja Zarządu 47·19		
„ wypożyczalni 419·01		
(Opał, światło, urządzenie itp.)		
Czynsz 244·—		
Obsługa 184·70		
Administracyjne wydatki razem	1397	37
Koszta delegata na W. Zgromadzenie	20	—
Zarządowi głównemu	126	—
Pozostałość kasowa gotówką	697	12
Suma	5149	15

Kraków, dnia 31 grudnia 1903 r.

Skarbnik:

Dr. Michał Kirkor.

wego“ im. Adama Mickiewicza. Do końca grudnia było poga-danek 7, a mianowicie w VIII wypożyczalni 3, a w III i IV po 2. Treść ich była następująca: O człowieku pierwotnym 2, O Kościuszcze 1, O Kornelu Ujejskim i jego dziełach 1, Zabawienie u owadów 1, O znaczeniu zwierząt dla człowieka 1, Co widać pod mikroskopem 1.

W pogadankach niema na razie planu; przeważa przyroda, co zależy od składu grona prelegentów.

Udział małych słuchaczy w pogadankach wynosi przeciętnie 24 na 1 pogadance, a ogółem korzystało z pogadanek 170 osób w wieku od 8—14 lat.

Sprawozdanie kasowe.

Dochody. Powyższe sprawozdanie kasowe wykazuje, że dochody naszego Koła są bardzo małe. W sumie dochodów widzimy 526 koron jako wkładki członków; pozycję tę podnieść mogą członkowie Koła jednajac usilnie nowych członków. Komisya dochodowa starała się przez wydanie kalendarzyka, urządzenie odczytów i wydanie bloków celem zbierania składek powiększyć nasze dochody. Także raut i zabawa urządzone staraniem młodzieży uniwersyteckiej przyniosły razem przeszło 850 koron. Dary jednorazowe, wśród nich dar p. Biesiadeckiej (200 K) stanowią dość pokaźną sumę. W końcu wymieniamy stałe subwencye Rady miasta Krakowa (1200 K) i Podgórze (100 K); sumy te, chociaż w budżecie naszym wiele znaczą, nie odpowiadają jednak korzyściom, jakie mieszkańcy miast odnoszą z działalności wypożyczalni. Niewątpimy też, że wobec wyżej wykazanej niemożności przyjmowania wszystkich zgłaszających się czytelników — z powodu braku książek, Rady miasta Krakowa i Podgórze podniosą odpowiednio swe roczne subwencye, zwłaszcza, że instytucye użyteczności publicznej powinny się opierać na stałych dochodach, jak podatki i subwencye, a nie być zależnemi w swej działalności od chwiejnych wpływów filantropii prywatnej.

Wydatki naszego Koła przedstawiamy graficznie na tablicy I. rys. 5. w formie półkola podzielonego na 3 części: na zakup książek wydaliśmy w roku sprawozdawczym 39·37⁰/₀, (1752 K 63 h) na oprawę 25·97⁰/₀ (1156·03) na administracyę (w tem odsetki dla Zarz. gł.) 34·66⁰/₀ (1543·37).

Koszt abonenta. Dzielać sumę naszych wydatków (po strąceniu kwoty dla Z. gł.) przez liczbę stałych czytelników (abonentów) otrzymamy przeciętny koszt 1 abonenta: wynosi on 98 hal., co odpowiada także stosunkom w warszawskich bezpłatnych wypożyczalniach, gdzie koszt ten wynosi 40 kop. t. j. 1 kol.

Koszt utrzymania bibliotek. Prof. Reyer zajmujący się fachowo sprawami czytelnictwa wykazuje, że dobrze urządzona biblioteka kosztuje drogo, a mianowicie po 12 hal. od mieszkańca danego miasta. Jak dalekimi od tego stanu są nasze

Tablica II

Liczba abonentów.

Rys. 2

1297
w r. 1895

4405
w r. 1903

Rys. 3.

w r. 1895
13.529

w r. 1903
49.519

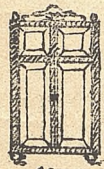

Ruch czytelników.

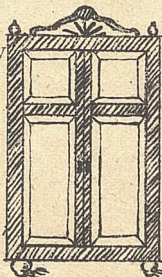
Zasób książek.

Rys. 1.

6548 tomów

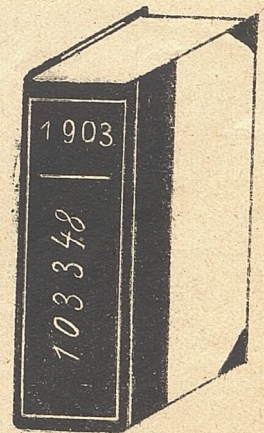
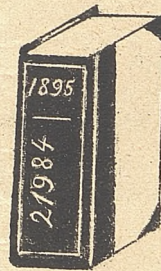
1895.

1903

2207 tomów

Rys. 4.

wypożyczalnie, których utrzymanie kosztuje zaledwie 3 halerze.¹⁾ Według tego obliczenia musielibyśmy wydawać rocznie na wypożyczalnie 18.000 koron (= 150.000 X 12 hal.), wydajemy zaledwie 4-tą część (4306'03 K).

Długi nasze w księgarniach za pobrane dla wypożyczalni książki wynoszą z końcem roku sprawozdawczego 3414 kor. 37 hal.; spłacamy je w rocznych ratach.

1895—1903.

Zamykając IX. rok pracy wypożyczalni chcemy pokrótce przy pomocy rycin porównawczych zestawień działalność wypożyczalni w r. 1895 i 1903. — W ciągu tych 9 lat wydały wypożyczalnie **501.461 tomów** 259.499 czytelnikom, a to wszystko kosztem zaledwie 20.618'50 koron, czyli, że wydawanie jednego tomu w tym czasie kosztowało przeciętnie 4 halerze.

Zasób książkowy. Rozpoczynając pracę przed 9 laty miały 2 ówczesne wypożyczalnie 2207 tomów, których liczba wzrosła przez ten czas w trójnasób i wynosiła w r. 1903: 6548. Stosunek zasobów książkowych w tych 2 latach przedstawiamy przez 2 szafy (tablica II. rys. 1).

Abonentów (stałych czytelników) było w 1895 r.: 1297, a w 1904 r.: 4405, co wyrażają 2 głowy umieszczone na tablicy II. rys. 2.

Czytelników roczną liczbę wynoszącą 13.529 w roku 1895., a 49.519 w roku ubiegłym przedstawiamy przez figury 2 ludzi²⁾, w końcu liczby przeczytanych **tomów** za pomocą 2 książek³⁾, z których mniejsza odpowiada obrotowi rocznemu w r. 1895, a wynoszącemu 21.984 tomów, większa 103.348 tomom wydanym w roku sprawozdawczym.

Widoczny w tem porównaniu rozwój bezpłatnych wypożyczalni książek, a zwłaszcza ciągle zwiększający się napływ czytelników dowodzi, że istnieje u nas potrzeba instytucji, mającej dobry dobór książek, a nie t. zw. literaturę „ludową“, ani nawet same dzieła popularne, lecz wszystko, co zaspokaja umysłowe i estetyczne potrzeby czytelników, wszystko, z czego poznać można życie w wszelakich jego przejawach. — Stworzenie takiej instytucji było naszym zamiarem, którego spełnianie możliwem jest w niedalekiej przyszłości przy współdziałaniu społeczeństwa.

1) Cyfrę tę otrzymaliśmy dzieląc nasze wydatki na wypożyczalnie w r. 1903 (4306'03 K) przez przybliżoną liczbę mieszkańców „wielkiego“ Krakowa (z okol. gminami i Podgórzem) tj. 150.000.

2) Tablica II. rys. 3.

3) Tablica II. rys. 4.

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

CZŁONKÓW

III. KOŁA

TOWARZYSTWA „SZKOŁY LUDOWEJ“

odbędzie się

w piątek dnia 11 marca 1904 o godzinie 7 wieczorem

W SALI RADY MIASTA KRAKOWA.

PORZĄDEK DZIENNY:

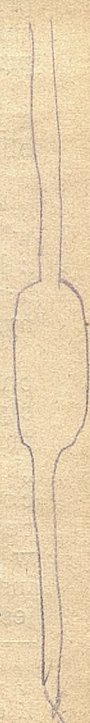
1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2. Sprawozdanie z czynności za rok 1903.
3. Wybór Zarządu na rok 1904.
4. Wybór delegatów na Walne Zgromadzenie Towarzystwa „Szkoły ludowej“.
5. Wnioski i interpelacje.

Sekretarka:

H. Witkowska.

Przewodniczący:

O. Bujwid.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI III KOŁA TOW. SZKOŁY LUDOWEJ W KRAKOWIE.

na 1904

Koło III w roku bieżącym tak jak i lat ubiegłych całą swą działalność skierowało na oświatę pozaszkolną i to specjalnie przez bezpłatne wypożyczanie książek w Krakowie i na przedmieściach.

Z 8 bezpłatnych wypożyczalni książek III Koła korzystało w roku 1904 stałych czytelników (abonentów) 3696, mianowicie urzędników i subiektów handlowych 124 (czyli 3%), uczącej się młodzieży 2635 (70%), rzemieślników i robotników 445 (12%), służby i innych zawodów 542 (14%) i drobnych właścicieli 30 (1%).

Posiedzeń odbyło się 548; na nich załatwiono 61816 czytelników, wydano książek 102574 na 34246 kartach kontroli.

Wobec znacznej liczby czytelników stałych (3696), uczęszczających do wypożyczalni, bardzo skromnie przedstawia się księgozbiór w naszych wypożyczalniach, szczególnie, gdy się zwróci uwagę na to, iż wiele książek z przyczyny zniszczenia wskutek częstego obiegu trzeba będzie koniecznie usunąć. W roku sprawozdawczym wszystkie wypożyczalnie razem liczyły dzieł 6224, z nich przypadało na powieści dla starszych 2085 dzieł (33%), dla młodzieży powieści 1179 dzieł (18%), pouczających dla dzieci 637 dzieł (10%), literatury 276 dzieł (5%), historii 479 dzieł (7%), dramatów 352 dzieł (6%), poezyi 391 dzieł (7%), przyrody 569 dzieł (9%), społecznych 319 dzieł (5%).

Wszystkie wypożyczalnie jednogłośnie uskarżają się na brak książek, przypisując tej okoliczności słabe rozwijanie się wypożyczalni, a nawet częściowy ich upadek i niemożebność spełniania należycie swego zadania. Ponieważ jednobrzmiące skargi te dają się słyszeć ze wszystkich wypożyczalni — przytoczone poniżej sprawozdania w tym względzie choć pierwszych dwóch wypożyczalni przeważnie dla starszych czytelników i VIII dla młodzieży i dzieci zilustrują zarazem stan wszystkich innych wypożyczalni pod tym względem.

I. Wypożyczalnia.

Katalog I wypożyczalni liczy dzieł 920. Jest to liczba zastraszająco mała w stosunku do ilości stałych czytelników — 680. Konsekwencją tej małej ilości książek jest stałe zmniejszanie się liczby czytelników. W obecnej chwili wypada na jednego czytelnika niespełna dwa tomy. Statystyka ludzi odprawionych bez książek dowodzi słuszności powyższego twierdzenia. Taka cyfra, jak 83 ludzi odprawionych bez książek w ciągu listopada jest bądź co bądź wystarczająco przekonywająca.

II. Wypożyczalnia.

Z przyczyny braku książek (na 763 czytelników stałych przypada dzieł 1233) wypożyczalnia nie może należycie się rozwijać, iakby można się było spodziewać ze względu na swe korzystne położenie w śródmieściu. Wielu (np. 150 w grudniu 1904 r.) zgłaszającym się po książki odmawia się natychmiastowego przyjęcia, nie można wydawać książek jednej osobie w większej ilości, jak również z powodu braku książek zabrania się przychodzić dwa razy w tygodniu tj. w środę i w niedzielę. Zakupienie do drugiej wypożyczalni książek i to w większej ilości mogłoby te braki i nienormalności usunąć. Na pytanie, z jakich działów odczuwać się daje brak i potrzeba książek należy odpowiedzieć: każdego działu jest za mało; w stosunku zaś do życzeń i wymagań czytelników należałoby uzupełnić dział powieściowy tak dla starszych, jako i dla młodzieży, dział historyczny i poezye dla młodzieży i dla dzieci.

VIII. Wypożyczalnia.

Czytelników liczy obecnie VIII wypożyczalnia 219, dzieł zaś tylko 360. Oczekuje na przyjęcie 109 czytelników. Nikt nie odchodzi bez książek, gdyż wysyła się poręczenia o tyle, o ile który z czytelników wypisze się. Wielu czytelników nowych, chcących się zapisać do wypożyczalni, odchodzi, gdy się dowie, że książek niema i czekać na nie wypadnie parę miesięcy. Brakuje najczęściej książek z działów następujących: powiastek, bajek i podróży dla dzieci. Książki te, co są, przez częste wydawanie znajdują się w stanie bardzo zniszczonym.

Inne wypożyczalnie (III, IV, V, VI i VII) mniej więcej w ten sam sposób uskarżają się na swoją opłakaną dolę.

Ponieważ często w wypożyczalniach zdarzały się wypadki, iż niektórzy z czytelników, nie zwróciwszy książek jednej wypożyczalni, udawali się po książki do innej, Zarząd III Koła, chcąc zapobiedz temu na przyszłość postanowił na posiedzeniu z dnia 27 września 1904 r. co następuje: „Sporządzać co pewien czas listę takich dłużników w 9 egzemplarzach — 8 egzemplarzy dla poszczególnych wypożyczalni — jeden dla doręczenia kontrolorowi. To da możność w przyszłości uniknąć nadużyć ze strony tych czytelników przez odmówienie im udzielania książek, dopóki nie załatwią sprawy z wypożyczalnią, której liczą się dłużnikami. Na listy te należy wciągać dłużników, którzy najmniej od dwóch miesięcy nie zwrócili książek”.

W roku sprawozdawczym czynną była komisya katalogowa, składająca się w końcu roku z 4 osób. Liczba ta jest stanowczo za małą i należy starać się o jej powiększenie. Zadaniem komisji tej jest oceniać książki nowo przybywające do wypożyczalni, jako też i książki dawniej już tam będące. Rezultaty swych prac pomieszcza w specjalnych katalogach.

Zaznaczyć także należy, iż w wypożyczalniach III Koła w roku 1904 odbywały się pogadanki naukowe pod kierunkiem Uniwersytetu Ludowego. Pogadanki te w listopadzie i grudniu odbywały się w wypożyczalniach: II, III, IV i VI. Treść ich była następująca:

O wojnach 2 pogadanki, o zabarwieniu zwierząt 1, o człowieku pierwotnym 2, o węglu 1, o rozsiewaniu roślin 1, o wodzie 2, o wędrownkach ptaków 2, o powietrzu 1, o współżyciu u zwierząt 1,

Udział młodych słuchaczy w pogadankach wynosił przeciętnie 20 na 1 pogadankę, a ogółem w przeciągu tych dwóch miesięcy z pogadanek korzystało 202 osoby w wieku od 8 do 14 lat.

Sekretarz:

Teofil Gniazdowski.

Przewodniczący:

Odo Bujwid.

Sprawozdanie kasowe III. Koła Tow. Szkoły ludowej za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1904 r.

Dochód.		Rozchód.	
	K "		K "
1. Pozostałość kasowa z r. 1903 . . .	697 12	1. Zakupno książek	971 31
2. Wkładki członków za r. 1904 . . .	278 —	2. Oprawa książek	515 16
3. " " za lata ubiegłe . . .	16 —	3. Administracja zarządu i druki . . .	130 63
4. Z puszki p. Chramcowej w Zakopanem	234 90	4. Kursor	90 80
5. Od p. Brzezińskiego (Zakopane) . . .	20 —	5. Administr. 8-u wypożyczalni (Czynsz, usługa, opał, światło i przybory kancelaryjne)	942 86
6. Od p. Majewskiej	38 —	6. Pozostałość kasowa na r. 1905 . . .	716 62
7. Studenci z Leoben	40 —		
8. Z puszek w 8-u wypożyczalniach . . .	136 49		
9. Z cegiełek centowych	39 34		
10. Z bloczków	227 80		
11. Od „Małego Koła“	296 63		
12. 1/2 dochodu z operowego przedstawienia prof. Marso	118 10		
13. Drobne dochody	15 —		
14. Subwencja Rady Miasta Krakowa . . .	1200 —		
Razem	3367 38	Razem	3367 38

Kraków, dnia 25 czerwca 1905 r.

Zastępca Skarbnika:

Dr. J. Wasserberg.

Walne Zgromadzenie III. Koła odbędzie się w poniedziałek d. 3 lipca, w lokalu Zarządu Głównego T. S. L., ul. Szczepańska, l. 7, o godzinie 6. wieczorem.